

Solidara creație

Deschidem primul caiet al revistei noastre, pe anul ce ne stă în față, în împrejurări de o deosebită semnificație și cu sentimentul unui deosebit spor de răspundere și de însușire cetățenească, patriotică. Anul care ne stă în față este — în toate domeniile construcției materiale și spirituale ale țării și societății noastre — un an de răscruce. Este anul determinant pentru împlinirea înainte de termen a cincinalului — a sarcinilor trasate de Congresul al X-lea și de Conferința Națională a Partidului, pentru edificarea și cristalizarea, între hotarele noastre, a socialismului multilateral dezvoltat. Nimic n-a vorbit, poate, mai convingător și mai pătrunzător despre însemnătatea apropierii de aceste perspective, decât faptul că însăși tresăltarea sărbătorească cu care suflarea întregului popor a cinstit dubla aniversare, de om și de revoluționar comunist, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a stat sub lumina lor fierbinte și înălțătoare. Deoarece, în adevăr, chiar sărbătoritul — prin prezența lui neostenit veghetoare și activă, în întreprinderile productive și în institutele de cercetări științifice și de învățământ, la Vaslui, la Iași, la București — a pus pe propria lui înflăcărată sărbătorire sigiliul muncii, al angajării și devoțiunii nestrămutate în munca și lupta pentru continua afirmare, înflorire și întărire socialistă a țării, pentru continua largire a prestigiului țării noastre în lume.

Cum se înfățișează în această ambianță de unanimă și avintată dlocotire constructivă creatorul valorilor spirituale, omul, artistul de teatru? Firește, nimic din ce e al cetății nu-i poate, nu trebuie să-i fie străin. Și nici nu-i este. Drumul și efortul edificării noastre ca țară nouă, ca societate nouă, ca mentalitate și spiritualitate nouă, stau nu de azi, de ieri, în conul observațiilor și cercetărilor lui, și fac obiectul principal al preocupărilor și ambițiilor creatoare ale fiecărui scriitor sau artist, conștient, cu vocația și capacitatea lui, de apartenența lui la cetate și la revoluție, de chemarea și rosturile lui în istoria și în procesul devenirii revoluționare a societății. El știe — a demonstrat-o de multe ori cu strălucire că știe — în ce măsură fapta lui creatoare este destinată să muleze suflète, să trezească, să lumineze, să formeze conștiințe, să accelereze, dacă nu chiar să pregătească, mutațiile în universul spiritual al omului, mutațiile corespunzătoare celor pe care omul însuși le determină și le trăiește pe planul și în zarea vieții materiale. El știe de asemenea că actul creației sale este, ca act formativ, un act de cunoaștere, dar mai presus de toate, un act de orientare — clară, nesofisticată, decisă — în direcția revoluției, a țelurilor ei majore, coincidente esențial cu năzuințele cele mai arzătoare, mai nobile, mai adânci ale poporului și umanității. De altfel, drumul individului s-a deschis mai evident spre asemenea țeluri mai pretutindeni, în zilele noastre. Și niciodată în contemporaneitate, întrebările grele privind destinul individului nu și-au căutat mai febril și mai nerăbdător răspunsul în destinul așezărilor sociale. Dovadă, modul în care politicul înlătură din ce în ce mai mult și mai net, în producțiile de artă, de teatru, soluțiile (sau mai degrabă neputința soluțiilor) adăpate la izvoarele solitudinii ori hrănite de viziunile unui grotesc sau absurd pretins funciar al existenței. E drept, politicul este pe multe meridiane, adesea, înțeles și tratat spontan, mai ales din perspectiva purei violențe protestatare, dornice pur și simplu de altceva, nebulos, nenumit. Întilnit așa, fără busolă, politicul poartă cu sine doar semnificația — prin ea însăși importantă, dar văduvită de șansa unei reale, eficiente dezlegări — a unui climat de înșetată așteptare a unor înnoiri în structurile și mecanismul social, ce-ar putea să-l redea pe om sieși. Gînditorul și făuritorul de artă se simte însă, la noi, despovărat de sentimentul greu, de exasperarea derutei. Creația lui se mișcă, stăpîină pe sine, în articulațiile ei fundamentale, ferită de imprecizie în obiectivele pe care le urmărește, conturată, în valențele ei expresive, deopotrivă de măsura lucidității și de ardența certitudinilor. Fiindcă la el, cunoașterea nu se satisface cu achizițiile imediate, oricît de aprinse, ale sentimentelor și resentimentelor, cu înregistrarea pasivă a stărilor aparent dramatice; aspectele realității trec prin el confruntate cu traiectoria istorică pe care acestea se proiectează, sînt examinate și definite în raport cu ponderea lor în contextul general de viață în care se înfățișează, în raport cu sensul devenirii — al dezvoltării ori al stingerii lor — în procesul de desfășurare a legilor istoriei. Cîtă înțelegere a

istoriei, atîta cunoaștere, și mai ales atîta forță de revelare și de afirmare a adevărului. Să adăugăm la această trăsătură, inițial și substanțial definitorie pentru creația noastră artistică (valența ei filozofică, materialist-dialectică și istorică), și trăsătura ce-i definește expresia și forța ei de eficiență. Aceasta se constituie din caracterul participativ — nu doar contemplativ constator — al cunoașterii și al comunicării cunoașterii. Artistul nostru se revendică, în efortul și bucuria gestului său creator, de la conștiința propriei lui calități de cetățean și de la dinamica existenței și rosturilor lui constructoare, alături de tot omul din jur, în cetate. Cît spirit al cetății, atîta expresie, atîta putere de convingere și de emoție. Politicul dobindește astfel, definind structural arta noastră dramatică și artele noastre scenice, în cele mai bune pilde ale lor, nu doar o orientare, ci și o combustie caracteristică — revoluționară — așadar angajată, în principiu și atitudine, în tendințe și în realizare, alături de toate valorile și forțele cetății care — cu brațele, cu mintea, cu clanul sufletului — împing înainte, mereu înainte, spre înnoire continuă, spre dezvoltare continuă — marca zidire umanistă a socialismului.

Pe acest făgaș al istoriei noastre în plin dinamism ziditor, creatorul de artă — deopotrivă cu creatorul bunurilor materiale — nu a cunoscut și nu cunoaște alt călăuz mai încercat, mai înțelept, mai organic legat de idealurile majore ale națiunii, de binele și de fericirea omului, decît Partidul. A-i urma neabătut și fără reticențe drumul și sfatul, a întrupa în actul concret, desfătător artistic, cuvîntul și pilda și îndemnul tovarășului Nicolae Ceaușescu, în care sînt sintetizate cu maximă vigoare și excelență, certitudinea transformatoare și clanul revoluționar comunist, răzbătătoare de obstacole și dificultăți, este — dintre toate impulsurile spre fapta de artă — cel mai profund și mai fecund resimțit de către artist. Instrumentele frumosului și ale emoției, minuie decis în spiritul cuvîntului și îndrumării partidului poartă cu ele și chezașia forței lor transformatoare, educative.

Neîndoiros, inițiativele artistice bat căi nespuse de complicate, de întortochiate. Și nu întotdeauna, mai cu seamă nu întotdeauna cînd artistul — conștient de responsabilitățile lui — se confruntă cu probleme grave, greu de dezlegat, ale vieții, rezultatele inițiativei lui artistice corespund așteptărilor. Nu totdeauna, în raporturile lui cu realitatea ce s-a hotărît să înfățișeze, operează efectiv o dispoziție dialectică. Iși spun atunci cuvîntul subiectivismul, înclinarea superficială conformistă, construcția schematizatoare și clișeu, obscurul ridicat la rang de metaforă ambiguă, pretenția experimentului steril afișat în numele noului. Tot atunci sentimentul eșecului e trăit de artist, chiar dacă nemărturisit deschis, înainte ca publicul mare — cititorul sau spectatorul — să-și manifeste neputința ori nedorința receptării unor asemenea mesaje, trimise de pe asemenea platforme. Iată de ce intervenția la timp, reparatoare și diriguitoare, a partidului, este nu numai întîmpinată cu vie mulțumire, dar și dorită. Iată de ce artistul, în intimitatea febrei sale creatoare, se întoarce adesea, cu mereu improspătată luare aminte, la îndemnurile și la linia politică-ideologică, fermă și clară a partidului — în zilele noastre, la Plenara Comitetului Central din 1971 și la desele, caldele și înțeleghătoarele îndrumări ale tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Întîmplarea face ca revista noastră să numere la această deschidere de an, a doua suta ei apariție. Sfios, lucrătorii redacției, fără nici o prezumție aniversară, privesc și ei în urmă, răsfoind paginile anilor închinați reflectării și slujirii scrisului și artelor dramatice, afirmării și dezvoltării lor. Am cunoscut în acest răstimp și noi, nu arare, momente cînd împlinirea îndatoririlor noastre ne apărea dificilă și cînd numai sfatul și linia partidului ne-au deschis efectiv calea spre mai departe. Creația noastră dramatică și teatrală, munca noastră redacțională, sînt, în acest început de an, animate de limpezirile principale, în spiritul revoluționar socialist al partidului, cu care s-au încheiat, în decembrie trecut, lucrările Consfătuirii pe țară a activului din teatre, ținută în cadrul Consiliului Culturii și Educației Socialiste. Ele sînt acum culminant animate de înțelesul pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea recentă la Conferința Organizației Municipale de Partid București, l-a conferit din nou, funcției formative a operei de artă: „Aveți toate condițiile ca, paralel cu activitatea în producție, să obținem o îmbunătățire radicală a muncii politico-educative. De altfel, este clar că există o strînsă unitate dialectică între aceste două domenii. În măsura în care vom obține rezultate bune în creșterea conștiinței socialiste, în ridicarea nivelului de cultură, în înțelegerea tot mai clară de către masele largi de oameni ai muncii a fenomenelor vieții sociale, în aceeași măsură va crește și participarea lor activă la întreaga viață economico-socială, se va asigura înfăptuirea în condiții tot mai bune a întregului program de dezvoltare a României”.

Ce auspicii mai înalt mobilizatoare ar fi putut sta la temeiul activității și creației artistice? Creatorul de artă e hotărît să ia parte la însuflețitoarea operă de construcție — la care e chemat întregul popor — alături de întreg poporul muncitor. O va mărturisi neapărat prin opera lui.